

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน
ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย นายอุทธีรงค์ พิมพะสาตี **ปริญญา** ร.ป.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษา ผศ.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ประธานกรรมการ
อาจารย์ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ กรรมการ
อาจารย์วัชรินทร์ สุทธิชัย กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุ ระดับการศึกษา และวาระในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ในการวิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่การให้บริการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 92 หมู่บ้าน รวม 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ปลายปิดและปลายเปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจง-ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมุติฐานสถิติที่ใช้ เปรียบเทียบตาม หลักสถิติ F -test (One-Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการศึกษา ปัญหาและสาเหตุการมีส่วนร่วม ในการค้นหารูปแบบและวิธีการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือแผนงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายและแผน การมีส่วนร่วมในการติดตามและบำรุงรักษา โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ใน

ระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและบำรุงรักษา รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือแผนงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและสาเหตุ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบ และวิธีการแก้ไขปัญหา และ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้าน ที่มี อายุ ระดับการศึกษา และ วาระ ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมผู้ใหญ่บ้าน ที่มี อายุ ระดับ การศึกษา และวาระในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ชลประทาน ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ามีส่วนร่วมทุกครั้ง ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อ รับฟังปัญหาจากหมู่บ้านและติดตามแก้ไขปัญหาการใช้น้ำอย่างจริงจัง ควรจัดให้มีการประชุม ผู้ใช้น้ำชลประทานร่วมกัน ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างคลองส่งน้ำให้ครอบคลุมมาก ขึ้น ควรให้ผู้เชี่ยวชาญออกสำรวจข้อมูลการขาดแคลนน้ำตามข้อเท็จจริงและร่วมวางแผนกับ ชุมชน ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือตัวแทนเข้าร่วมวางแผนทุกครั้ง ควรแต่งตั้งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคณะกรรมการของส่วนราชการและมีอำนาจและบทบาทอย่างจริงจัง ควรจัด ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหมู่บ้าน ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมเป็น คณะกรรมการตัดสินใจ ในการใช้น้ำชลประทาน ควรมีการวางแผนการใช้น้ำชลประทาน ล่วงหน้าอย่างน้อย 5 ปี และประชาสัมพันธ์ให้ทุกหมู่บ้านรับทราบ และ ควรมีปรับปรุง ซ่อมแซมและสำรวจแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น

Title The Participation of the Village Chiefs in the Irrigation Water Management in Muang District, Maha sarakham Province.

Author Mr. Rittirong Pimpasalee **Degree** M.P.A.

Advisor Assist. Prof. Somkiet Kietjareon Chairman
Mr. Songsak Jeerasombat Committee
Mr. Watcharin Sutthisai Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2007

Abstract

The purposes of the research were to study the participation of the village chiefs in the irrigation water management in Muang District, Maha Sarakham Province, to compare the opinion of the village chieives, classified by age, educational levels and the term of position holding, to the irrigation water management including their suggestions. The samples of the research were all 92 village chiefs from 92 village in Muang District. The rating scale questionnaire was used in collecting data. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and F – test. (One Way ANOVA) with the statistic significant level at .05. The results of the research were as follow;

The participation of the village chiefs in the irrigation water management in Muang District, Maha Sarakham Province as a whoie was at average. Considered by each aspects, it was found that all aspects were at average. They were the participation in work following and maintenance, policy making and planning, decision making, problem studying, finding out the problems solving procedure and the implementing of the policy, respectively.

The comparison of the village chiefs, classified by age, educational levels and term of position holding to the irrigation water management, it was found that their opinions were not different

Some suggestions were as follows; The village chiefs should be allowed to participate in the water irrigation management. The meeting should be held in order to find out the problems. The canals should be constructed over the area. The public hearing should be held. The water using plan should be made 5 years ahead. Information about water management should be contributed to the people and the survey of water sources should be done.

As the results of the comparison, it was found that the satisfaction of the service receivers classified by sex was not different. The satisfactions of the service receivers, classified by educational levels and occupations, were different with the statistic significant level at .05.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY